

DIÀLEGS ANTIRACISTES: “AFRONTAM LA CRISI ECONÒMICA APOSTANT PER LA COHESIÓ SOCIAL”

Presenta i modera, Isabel Martínez , portaveu de SOS Racisme-Catalunya

Avui volem abordar un tema de rabiosa actualitat i davant del que pensem que cal actuar de manera responsable i decidida en pro de la cohesió social. Com sabeu, els Diàlegs antiracistes són taules de debat que organitzem periòdicament amb la participació d'experts per tal d'analitzar temes d'interès des de l'òptica antiracista, per tal de extreure'n conclusions i propostes.

En aquest cas volem oferir una perspectiva d'anàlisi des de l'òptica de l'antiracisme que generi pensament crític davant la crisi econòmica actual. En concret un posicionament alternatiu al dels discursos que focalitzen les pors i el descontent social en la immigració, i la situen com a culpable de la crisi que estem vivint. La crisi afecta a moltes persones i la gestió política que se'n faci pot tenir com a conseqüència una consolidació o augment del racisme. Tenim exemples: la presentació del pla retorn, com una solució a la crisi posant en el centre de mira a la població immigrada, i reforçant la idea de societat dividida per “nosaltres , els autòctons i vosaltres els estrangers”; polítiques a Europa, com en el cas de Itàlia, criminalitzant al poble gitano i a les persones sense papers o com en el cas d'Anglaterra que un grup de treballadors es va posicionar en contra de la contractació de treballadors provinents de la UE; l'augment de l'extrema dreta al parlament europeu. Per tot plegat, cal avançar doncs en aquest discurs alternatiu per tal de contrarestar el racisme social existent i prevenir-ne l'augment.

Agraïm als ponents la seva participació i donem pas a les seves intervencions:

Martí Marin, professor d'Història de la UAB

Històricament els objectes d'exclusió estan dividits en tres categories borroses:

- classisme: el subjecte d'exclusió és el pobre, al que li tenim por pel que és capaç de fer-nos quan senti que l'enemic som nosaltres.
- Racisme: persona a la que podem identificar per l'aspecte. És fàcil.
- Xenofòbia: l'estranger.

Fa uns anys als esdeveniment a Ca n'Anglada, els quals emmarcarem en les tres categories, els subjectes de les pitjors agressions van ser magrebins, però no tots pobres. Alguns havien sortit de la pobresa i vivien aquí des dels anys 70. Es plantejaven fronteres borroses però no hi havia crisi econòmica, però sí una lluita per recursos limitats. I els més bèsties anaven cap els que tenien més a prop i podien identificar.

Ser migrant és quelcom temporal. De migrants hi ha pocs, hi ha estrangers, però els migrants deixen de ser-ho en un any, i en canvi als mitjans de comunicació ens en parlen en milions.

A l'Estat espanyol i a Catalunya això ja ha passat, l'exclusió ja existia durant el franquisme (barris de barranquisme vertical), s'aplicaven les mateixes categories. Hi

havia gent que “no eren dels nostres” i també hi havia racisme amb els gitanos. I en moments d'expansió econòmica també. Això ens hauria de fer pensar.

Hi ha documents del ressorgiment del catalanisme que parlen sobre els migrants dels anys 40 i 50. A actas municipals (sabadell) s'explica que: beuen; tenen el virus de la tuberculosi i l'escampen, de ser així, els sabadellencs hauran de marxar perquè no es vol que els seus fills comparteixin les escoles amb els fills d'aquests.

Joan Antoni Vandellos un demògraf, que era progressista, afirma que si Catalunya fos independent podríem tancar les portes. I en èpoques de crisi alarmava de tot plegat.

Des de la revista Mirador es va fer un reportatge seguint l'autobús de la gent que venia de Murcia. Només arribar els portaven al Centre d'atenció primària per confirmar que no tenien conjuntivitis, perquè sembla que se l'enganxaven de petits per no anar a la mili.

I podríem anar més enrere, al s. XIX rebíem migrants catalans i catalanoparlants, a Barcelona. I tots eren sospitosos de ser conflictius, i borratxos.

Hi ha referències a la premsa de Sabadell que cada cop que hi ha problemes, progressivament, se'ls atribueix a alcoians, murcians i a andalusos. Els tòpics són els mateixos només cal canviar el nom.

La base per excloure en base a aquestes tres categories la tenim dins, cal aplicar la visió històrica per veure-ho i impulsar polítiques que trenquin amb aquesta dinàmica.

Albert Recio del Centre d'estudis sociològics sobre la vida quotidiana i el treball de la UAB:

La resposta a que ens cal davant la crisi, parteix de l'anàlisi que en fem i del diagnòstic que fem de la crisi. Sobre la crisi han corregut moltes històries com la *Crisi Ninja*, molt eficaç. Però sembla que la crisi al final ve de que els banquers americans van deixar diners als pobres.

Un anàlisi de la història del capitalisme mostra com el racisme i la xenofòbia es manifesten en funció del moment. De la mateixa manera que les crisis econòmiques són recurrents. Però cada una té unes característiques específiques. Aquesta té molt a veure amb el model del neoliberalisme, per això té tantes similituds amb la crisi de 1929.

Després de que Keynes reformula condicions socials anteriors a les dels anys 40 es genera un sistema financer amb molts desequilibris a nivell global. El model que tenim ara està sustentat sobre forces tectòniques, a vegades està tranquil però si hi ha xocs hi ha terratrèmols.

De fet, crisis similars a l'actual hi ha cada 4 o 5 anys, però a escala local, però aquesta ha actuat en el cor del capitalisme. Tot el que ara s'ha dit com a novetat, coincideix amb la crisi de fa 12 anys del sud-est asiàtic. Resultat d'un model basat en les desigualtats socials. Hi ha factors importants:

- què ha passat a Xina

- més enllà de la crisi econòmica l'autèntica crisi és ecològica
- la crisi no afecta a igual a tothom i en el nostre país, en procés d'especialització productiva, estem en una posició pitjor. A més hem anat seguit les polítiques més neoliberals de països anglosaxons

Si mires estadístiques dels processos migratoris no són aleatoris. Les primeres en arribar van ser dones filipines de la mà de xarxes organitzades per fer de crides. A Espanya venia poca gent, igual que a Irlanda.

En segon lloc, el creixement del model ha propiciat que la patronal fomentés l'arribada de mà d'obra. Mentre a Europa la construcció ocupava un 8% a Espanya a un 13%. I aquest cicle ha crescut des del 1994 fins el 2007.

Per tant, qualsevol reorganització seriosa hauria d'anar cap a un canvi de model, però és difícil, pels hàbits i pels grups de pressió. El conjunt d'organitzacions socials hauria de treballar pel canvi, i la cosa va en sentit contrari.

La inexistència d'una resistència clara en termes intel·lectuals i organitzatius permet treure rèdit de problemes creats. Cal treballar per obtenir visions globals, una societat de benestar sostenible i nivells de vida adequats per tothom i ecològicament sostenibles.

Això suposa:

- Una denúncia de les desigualtats i una baralla per restablir-les
- Despesa pública social
- Revisar dades de la UE de redistribució de la renda
- Apostar per una societat més igualitària també té efectes en la ocupació. El desenvolupament no passa només per la tecnologia. També hi ha activitats ecològicament poc injustes que generen un gran benestar, i que donen feina per una minoria. Cal mirar cap a models suecs i finlandesos que tenen en compte aquests factors, però aquest debat aquí no té massa èxit.
- També cal canviar hàbits de consum de cara a un sistema més respectuós ecològicament. Hem de passar del transport privat al públic.

Amb el fet migratori tenim un problema afegit. Una part del procés s'ha fet clau economicista, això ha estat un error, perquè obra la porta a la visió utilitarista i al discurs xenòfob.

Cal atacar el model perquè el problema no està en la gent.

Xavier Besalú, GRAMC

La crisi afecta als estrangers en tant que treballadors però amb més intensitat: atur; exclusió; etc. una tercera part dels aturats són estrangers. I encara hi ha un element més, que té a veure amb la condició d'estranger: 1.300.000 que depenen del contracte per renovar el permís de treball.

Hi ha una tendència a analitzar els problemes des del punt de vista des de l'òptica de classe deixant de banda l'ètica. Avui hem de fer un anàlisi complex. A vegades podem confondre el racisme diferencialista l'extrema dreta amb l'antiracisme que promulga el dret a la diferència. Analitzar problemes socials tan complexos ens dona resultats

diferents en funció del moment. Si parlem de cohesió social, vol dir que hem renunciat a la igualtat? A Catalunya la cohesió social és una mena d'obsessió identitària, necessitem un mínim de consens i cohesió. A partir d'aquí el desenvolupament de les polítiques pot ser molt diferent.

Passem ara a fer un anàlisi de les polítiques europees i com usen a la població immigrada com a boc expiatori.

- Sarkozy va impulsar un Pacte europeu sobre immigració que ja té parts en funcionament. La idea bàsica és clara organitzar la immigració i triar a partir de la targeta blava.
- Països com Itàlia, al cap davant dels valors familiars, posen traves a la reagrupació familiar. No ho veuen com un element integrador sinó com una càrrega.
- Els contractes d'immigració a Bèlgica o Dinamarca supediten la immigració a un model cultural.
- Un eix clau, la lluita contra la immigració en situació administrativa irregular: la Directiva de la Vergonya; els controls fronteres; l'externalització de fronteres; visats biomètrics. Tot plegat porta a criminalitzar a la població estrangera. Un clar exemple és Itàlia: té un gran discurs que vincula immigració i delinqüència; per tant, polítiques en contra dels estrangers; resultat: no tenir papers és un delictes penal.

A Itàlia hi ha tres gran focus de la persecució:

- a. l'habitatge: no es pot llogar no vendre pisos a indocumentats. És un delictes.
- b. Transferències de diners: quan algú en vol fer li demanen la documentació i la fotocopien, sinó no es pot fer.
- c. l'empadronament

Un tema greu a Itàlia és també la persecució dels gitans, recorda preocupantment a l'Alemanya nazi. També són il·lustradors alguns cartells electorals de la Lliga nord.

Que ens mostra tot plegat:

- el racisme l'hem après amb la supremacia de la cultura occidental, i activar-lo és molt fàcil.
- Els discursos polítics són sovint devastadors fet que genera desafecció política
- No hem de caure, i així ho hem d'impulsar des de la militància antiracista, en culpar als pobres que pateixen les crisis
- Un ús funcional de la població immigrada com a boc expiatori. Estem castigant a aquestes persones com a resposta als problemes globals.

Intervencions de la Fila 0:

Ghassan Saliba, CCOO. A Espanya es donen en política migratòria les mateixes obsessions que a Europa, per la seguretat i les fronteres i en contra de la immigració clandestina, i tot plegat afavoreix que cada cop hi hagi discursos xenòfobs amb més naturalitat.

diàlegs antiracistes

“Afrontem la crisi econòmica apostant per la cohesió social”

Javier Bonomi, Fedelatina. Cal impulsar davant el concepte de migrant el de ciutadà. Deslligar la immigració del treball. Critica l'existència de categories de ciutadans, també entre els d'origen immigrant.

Alex Castillo FAPAC. Parlem de persones que no tenen drets que ja estan pactats i reconeguts. Fa una crítica a la selecció en origen. I també a la manca d'inversió en educació com a porta de sortida de la crisi. Així com una crítica al fet que l'element immigració en una escola és el que fa que persones l'escollin com a escola pels seus fills o no.